

Gedragsprotocol

Gerardus Majella
& Sionsheuvel

Inhoud:

1.	Uitgangspunten 'normen en waarden'	p. 3
2.	Gedragsregels binnen de unit en de school	p. 5
3.	'Kijk naar jezelf'	p. 6
4.	De vertrouwenspersoon is er ook voor mij	p. 9
5.	Er zijn grenzen .... punt uit !!!	p. 10
6.	Crisistraject onacceptabel gedrag	p. 11
7.	Time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen	p. 13
8.	Volwassenen onder elkaar	p. 15

Bijlagen:

1.	Drie regels is genoeg	p. 16
2.	Kopieerbladen kapstokregels	p. 18

Let op:

In dit protocol spreken we over ouders. Hiermee worden ook de verzorgers bedoeld.

Paragraaf 1

Uitgangspunten 'normen en waarden'

In het Schoolplan en de Schoolgids van de Gerardus Majella/Sionsheuvel zijn de uitgangspunten bij onze normen en waarden opgenomen. Hier staan we voor. Deze uitgangspunten (missie - visie) vormen de leidraad voor dit protocol en dus ook voor ons handelen. Het is gewenst de kern van de uitgangspunten bij de aanmelding van kinderen op de Gerardus Majella/Sionsheuvel aan de orde te laten komen.

Normen en waarden

- ✓ Op de katholieke basisschool Gerardus Majella/Sionsheuvel is iedereen welkom, die de uitgangspunten van de school respecteert, ongeacht de maatschappelijke, culturele of levensbeschouwelijke achtergrond.
- ✓ Wij streven er op school bewust naar een ontmoetingsplaats voor iedereen te zijn. Een ontmoetingsplaats waar kinderen, ouders en medewerkers zich veilig voelen en gerespecteerd weten. De kinderen leren er van jongs af aan op een goede manier met anderen om te gaan. Ze ontwikkelen op deze wijze respect en weerbaarheid, positieve eigenschappen om zich te kunnen handhaven in onze veelzijdige samenleving.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel kiest ervoor een school te zijn die op vele manieren, maar met name door het geven van kwalitatief goed onderwijs, een bijdrage wil leveren aan het welzijn en welbevinden van Groesbeek en zijn bewoners.

Onze uitgangspunten hierbij zijn:

- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school waar ingespeeld wordt op de individuele ontwikkeling en behoeften van het kind.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school waar de algemene, de cognitieve en de expressieve vaardigheden van de leerlingen optimaal worden ontwikkeld en benut.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school waar alle kinderen met hun capaciteiten en mogelijkheden welkom zijn en worden begeleid.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school waar een goed evenwicht is tussen kennisverwerving en creatieve en sociale vorming.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school waar alle kinderen zich veilig voelen en zich op een eigen wijze kunnen ontwikkelen.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school waar een goede interactie plaats vindt tussen leerlingen onderling en tussen leerlingen en leerkrachten.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school waar waarden en normen een belangrijke plaats innemen.
- ✓ De Gerardus Majella/Sionsheuvel is een school die haar taken en verantwoordelijkheden vorm geeft in goede samenwerking met de ouders. We hechten hierbij aan een open communicatie.

Het klimaat van de school

Veel mensen beseffen dat de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang is om een volwaardig mens te worden. Wij streven daarom naar een vriendelijk en veilig klimaat met orde en regelmaat. Pas als het kind zich veilig voelt kan het zich ontwikkelen. Rust en regelmaat geven het kind kansen. Samen met ouders speelt de school een belangrijke rol in de ontwikkeling van het kind op lichamelijk en geestelijk

gebied. De school dient mede een stuk van de opvoeding voor haar rekening te nemen. We proberen met ons onderwijs nauw aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van elk kind.

Uitgaande van de kinderlijke belevingswereld zal de school helpen bij het inzichtelijk maken van die wereld, proberen die wereld van het kind te verbreden en te verdiepen. De school tracht gelijke kansen voor iedereen te bewerkstelligen door leerlingen met welke achtergrond dan ook als gelijkwaardig te beschouwen. Volledige acceptatie is nodig om aan te kunnen sluiten bij de ervarings- en belevingswereld van de kinderen. Zo is het mogelijk om voor zowel leerlingen, leerkrachten als ouders een herkenbaar klimaat te scheppen, waarbinnen een optimale ontwikkeling mogelijk wordt.

Algemene gedragsregels binnen onze school

De belangrijkste regel op school is natuurlijk dat wij normaal doen. Met 'wij' bedoelen we alle medewerkers, ouders, kinderen, studenten en bezoekers. Maar ja, wat is normaal?

Wellicht ten overvloede en zonder volledig te willen zijn nemen we hier de opsomming uit de Schoolgids over.

- ✓ je accepteert iedereen op school zoals hij/zij is, doet of eruit ziet.
- ✓ je gaat met iedereen op een prettige wijze om en houdt rekening met elkaar.
- ✓ wanneer er iets gebeurt wat je niet wilt, zeg dan 'stop, hou op'; als dit niet werkt vraag je een meneer of juf om hulp.
- ✓ je bemoeit je niet met ruzies van anderen of maakt ze erger; roep liever even een juf of meneer.
- ✓ je bent op school niet alleen aardig en behulpzaam, maar ook eerlijk en open.
- ✓ je luistert ook naar de anderen en laat ze uitpraten.
- ✓ je praat op een vriendelijke manier met en over elkaar.
- ✓ je pakt niet zomaar spulletjes van een ander zonder het te vragen; als je iets van een ander mag gebruiken ga je er voorzichtig mee om.
- ✓ iedereen is zuinig op de spullen van school.
- ✓ je komt rustig de school binnen en loopt rustig door de gang en de lokalen.
- ✓ je gooit je eigen afval altijd in de vuilnisbak; wanneer er wat naast gevallen is mag je het wel even opruimen.
- ✓ iedereen houdt zich aan de schoolafspraken: je bent op tijd op school; je levert je werk op tijd en verzorgd in; je snoept niet in de klas.
- ✓ wanneer je boos bent of er is een probleem, ga dan naar je eigen juf/meneer of naar de volwassene die buiten loopt; als er grote problemen zijn praten we er om 15.00 uur verder over.
- ✓ spullen, die je op school niet nodig hebt, laat je gewoon thuis.

Paragraaf 2

Gedragsregels binnen de unit en de school

Aan de hand van deze basislijst wordt er aan het begin van een nieuw schooljaar en bij de start in januari in iedere groep aandacht besteed aan gedragsregels.

Alle leerlingen van de school krijgen jaarlijks 'drie kapstokregels'¹ aangeboden. Deze klassenregels c.q. schoolregels zijn voor iedereen van buiten te leren en verschaffen kinderen veel duidelijkheid.

De drie *basisregels* waar het om gaat zijn:

- ✓ Een regel over het respectvol omgaan met elkaar:
"Voor groot en klein
zullen we aardig zijn."
- ✓ Een regel voor het respectvol omgaan met materialen:
"We zullen goed voor de spullen zorgen,
dan zijn ze weer te gebruiken, morgen."
- ✓ Een regel voor het bewegen binnen en buiten de school:
"De school is van binnen een wandelgebied
en buiten hoeft dat lekker niet!"

Bij de lagere groepen kan gebruik gemaakt worden van de bijbehorende visuele ondersteuning

Aanvullend kunnen leerlingen ook zelf betrokken worden bij het opstellen van gedragsregels voor hun eigen unit, bijv. vanaf unit 2. Probeer de regels positief te formuleren. De leerlingen worden dan mede verantwoordelijk voor de afsprakenlijst waaraan de unit zich heeft te houden. Deze afspraken hebben specifiek te maken met 'respectvol omgaan' met elkaar. De lijst wordt duidelijk zichtbaar in het lokaal opgehangen. Op enkele momenten in het jaar worden de afspraken met de unit/mentorgroep nagelopen.

Voorbeeld:

Als leerling van de unit houd ik me aan de volgende regels:

1. Ik doe mijn best andere kinderen bij activiteiten en spelletjes te betrekken.
2. Ik accepteer en respecteer iedereen zoals hij is.
3. Ik toon begrip als andere leerlingen iets niet weten, een fout maken of een vraag stellen.
4. Ik probeer om op een originele wijze leuk te zijn zonder dat andere kinderen daar last van hebben.
5. Ik mag alleen met toestemming aan de spulletjes van iemand anders komen.
6. Ik praat op een nette manier met iemand anders, ook al hebben we een verschillende mening.
7. Ik ben aardig naar iedereen, ook al hebben we een ander ras, andere sekse of wat dan ook.
8. Ik zeg alleen positieve dingen over anderen.
9. Ik gebruik geen geweld en zal niemand dreigen.
10. Ook spreek ik af:
  1. Waar mogelijk help ik een ander.
  2. Ik vertel aan een pestkop, dat we pesten bij ons op school niet leuk vinden.
  3. Bij een vechtpartij roep ik er zo snel mogelijk een leraar bij en/of zeg de vechters te stoppen.

---

¹ Zie bijlage 1: artikel 'Drie regels is genoeg' uit het Praxisbulletin 1, sept. 2003

Paragraaf 3

'Kijk naar jezelf'

Op persoonlijk niveau

Anderen aanspreken op gedrag verliest iedere overtuigingskracht wanneer je ze zelf binnen je eigen samenwerkingsverband(en) nalaat. Analoog aan de met kinderen op te stellen voorbeeldregels betekent dit voor iedere medewerker van de Gerardus Majella/Sionsheuvel:

1. Ik doe mijn best andere medewerkers positief te benaderen en bij activiteiten te betrekken.
2. Ik accepteer en respecteer iedereen zoals hij is.
3. Ik toon begrip als andere collegae iets niet weten, een fout maken of een vraag stellen.
4. Ik probeer om op een originele wijze leuk te zijn zonder dat collegae daar last van hebben.
5. Ik vraag even om toestemming wanneer ik spullen van collegae leen of gebruik.
6. Ik praat op een positieve manier met de collegae, ook al hebben we een verschillende mening.
7. Ik ben aardig naar iedereen, ook al hebben we een ander ras, andere sekse of wat dan ook.
8. Ik zeg alleen positieve dingen over anderen.
9. Ik gebruik geen geweld en zal niemand dreigen.
10. Ook spreek ik af:
  1. Waar mogelijk help ik een ander.
  2. Bij negatief gedrag van een collega zal ik hem of haar te melden, dat dit bij ons op school niet wordt gewaardeerd.
  3. Bij herhaaldelijk of systematisch negatief gedrag van een collega informeer ik een lid van het SMT.

Op individueel professioneel niveau

Kinderen aanspreken op hun gedrag betekent dat we ook goed zicht moeten krijgen op *ons eigen gedrag, oftewel ons eigen en gezamenlijke functioneren*:

- Bewaak de gedragsregels bij alle kinderen, dus niet alleen bij de kinderen van je eigen mentorgroep of unit (dus niet 'even de andere kant opkijken').
- Ken de samen opgestelde schoolregels (regels en afspraken) en pas deze ook consequent toe (zoals speelplaatsregels, snoepen, enz.).
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Bespreek met je collega(e) je eigen gedrag waarvan je even niet zeker bent/was.
- Houd je lokaal transparant, zodat collegae jou en de kinderen kunnen zien (eigen waarneming van collegae is jou tot steun bij je contacten met het kind of met ouders).
- Voorkom dat kinderen in de fout gaan (zoals tijdig surveilleren; kinderen tijdig ontvangen en naar buiten begeleiden).
- Blijf in conflictsituaties van kinderen af, tenzij de veiligheid in het geding is.
- Stel je op als leerkracht of medewerker, niet als 'vriendje'.
- Haal met name in conflictsituaties met een kind de fatsoensregels aan (beleefd taalgebruik, handen uit de zakken, aankijken, praten als je het woord krijgt, geen laatste woord, niet erbij hangen, stel eisen aan lichaamstaal en woordgebruik).
- Raadpleeg de leerkrachten van de vorige unit(s) voor eventueel advies in de aanpak.
- Een kind even op de gang zetten kan helpen, maar niet langer dan een enkele minuut (verveelt zich, gaat klieren).

- Bespreek met de leerling het stukje gedrag dat aanleiding geeft tot het probleem. Veroordeel dat gedrag en dus niet de leerling. Biedt de leerling perspectief door aan te haken bij een of meer positieve persoonskenmerken van de leerling.
- De weg naar school en naar huis is ons pakkie-an voor zover er een directe relatie met school is.
- Neem contact op met ouders en deel ze je zorg mee. Wacht hiermee niet te lang. Houd een logboek van zorgelijke gebeurtenissen en oudercontacten bij.
- Ga met de ouders om zoals je wenst dat zij ook met jou omgaan.
- Spreek je collega aan op zijn/haar optreden of het nalaten daarvan (afspraak is afspraak: een strikte leerkracht moet niet steeds 'de pineut' zijn).

Op collectief niveau

Daarnaast moeten we zicht krijgen en houden op sociaal-emotionele ontwikkeling en gedragsproblemen.

- Breng het gedrag van een leerling tijdig in bij een teamnabespreking, leerlingbespreking of intervisie (collegiaal overleg). Het is belangrijk een probleem door iedereen van alle kanten te laten bekijken teneinde draagvlak te creëren (vooraf of achteraf) voor je eigen handelwijze, voor die van je collegae en uiteindelijk voor die van de directie. Uiteindelijk moeten we het pedagogisch klimaat samen vormgeven.
- Reflecteer op de gezamenlijke afspraken of cursussen, zoals die van Leefstijl. Hierbij hebben we geleerd goed zicht te krijgen op jezelf en op de kinderen. Dit moet bijdragen aan gewenste pedagogische situaties met een minimum aan gedragsproblemen.
- Middels flankerend beleid proberen we adequaat hulp te bieden:
  1. door een actief toepassen van dit gedragsprotocol, incl. mogelijke tussentijdse bijstellingen
  2. door het gezamenlijk opstellen van en tussentijds herbeleven van de eigen unitregels
  3. door een systematisch aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen met behulp van de methode Leefstijl en de bijbehorende Energizers.
  4. door de vertrouwenspersonen een belangrijke en zichtbare plaats voor ouders en leerlingen te geven middels beschrijving in de Schoolgids.
  5. door te spreken over gedragsprotocol in plaats van over pestprotocol, waarmee we ons impliciet en systematisch richten op gewenst positief gedrag (preventief).

Op preventief niveau

Ter bevordering van gewenst gedrag zijn de volgende punten van belang:

- We hanteren schoolregels; bij de start van een schooljaar worden deze besproken en uitgelegd
- De leerkracht én de kinderen stellen ieder schooljaar samen een aantal unitregels vast
- In het gedragsprotocol ligt vast wat de schoolregels zijn waaraan ieder teamlid, leerling en ouder zich dient te houden
- De leerkrachten houden toezicht bij het binnenkomen en verlaten van de school, en tijdens de speeltijden en pauzes
- De leerkrachten blijven zich scholen wat betreft het pedagogisch klimaat op de eigen studiedag of door middel van een cursus
- Op school hebben we een aantal vertrouwenspersonen, bij wie kinderen en ouders terecht kunnen. Zie hiervoor paragraaf 4. In de units 3 en 4 nemen we deze paragraaf met de kinderen door.
- Bij uitingen van gedrag, waarover wij ons zorgen maken, nemen wij in een zo vroeg mogelijk stadium contact op met de ouders
- We nodigen de ouders steeds weer uit hun zorgen op dit punt in een zo vroeg mogelijk stadium met ons te delen.

- We voeren preventief overleg met de ouders bij dreigend pestgedrag. Ondersteuning van schoolmaatschappelijk werk of verwijzing naar training sociale vaardigheid is altijd bespreekbaar.
- Op school ligt dit gedragsprotocol ter inzage. Met enige regelmaat bespreken we de inhoud hiervan met de ouders.
- Het Spog beleidsdocument 'Toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen' ligt op school ter inzage. Desgewenst kunnen de ouders hiervan kennis nemen.

Paragraaf 4

De vertrouwenspersoon is er ook voor mij

In dit stuk willen we kinderen informeren over de taak van een vertrouwenspersoon op school en wanneer je daarvan gebruik kunt maken.

Wat is een vertrouwenspersoon?

Een vertrouwenspersoon is iemand op school, die je kan helpen bij je problemen.

Hij of zij kan naar je luisteren en samen kijken jullie wat er gedaan kan worden om je problemen op te lossen.

Voor onze school kun je terecht bij juffrouw Sascha, juffrouw Will, juffrouw Daniëlle of meneer Henk.

Het is niet voor iedereen duidelijk wanneer een vertrouwenspersoon ingeschakeld kan worden.

Dit kan wanneer je te maken krijgt met *ongewenst gedrag* of wanneer je zelf niet lekker in je vel zit, bijvoorbeeld door *de thuissituatie* of doordat je iets vervelends hebt meegemaakt, bijvoorbeeld:

- overlijden van een dierbaar persoon
- ruzie tussen je ouders
- ruzie met je ouders, broer(s) of zus(sen)

Wat is ongewenst gedrag eigenlijk?

Ongewenst gedrag is gedrag waar je last van hebt. Sommige vormen van ongewenst gedrag zijn voor iedereen duidelijk:

- discriminatie
- bedreigingen
- pesten
- roddelen
- handtastelijkheden
- allerlei vormen van lichamelijk en geestelijk geweld

Er zijn situaties, die voor anderen minder opvallen, maar die voor jou je plezier op school sterk verminderen. Je kunt dan denken aan:

- vervelende opmerkingen over jou, die telkens opnieuw worden gemaakt
- je krijgt bedreigende sms'jes, mailtjes of MSN-berichten
- jouw opdrachten of spullen raken steeds kwijt
- steeds aandacht krijgen van iemand, waarbij jij je niet prettig voelt.

Wat ongewenst is, bepaal je in eerste instantie zelf. Wat voor de één ongewenst is, hoeft dat voor de ander niet te zijn. Het wordt pas een probleem als je er samen niet meer uitkomt.

Wat zou je daaraan kunnen doen?

Vraag de ander of hij/ zij ermee wil stoppen en leg duidelijk uit dat je er last van hebt. Soms helpt dat.

Misschien had de ander niet door, dat zijn/haar grapjes echt niet leuk zijn voor jou.

Als dat niet helpt, kun je iemand - die je vertrouwt - vragen om je te helpen.

Dat kan een vriend of vriendin zijn, of je ouders, je juf of je meester. Ook dat kan helpen.

Maar misschien vind je dat moeilijk. Dan kun je naar de vertrouwenspersoon gaan. Hij of zij helpt je dan verder.

Paragraaf 5

Er zijn grenzen ..... punt uit !!!

Ongewenst gedrag voorkomen is beter dan genezen, echter .... 'Er zijn grenzen, punt uit !!!'

Het ene ongewenste gedrag is het andere niet.

Soms is bij één uiting de maat al vol, vaker is het een optelsom van negatief gedrag waarbij je het gevoel hebt dat jouw inspanningen niet tot het gewenste resultaat leiden.

Een kind dat bij voortdurend de grenzen vergaand overschrijdt heeft een probleem.

Precies aangeven aan welk soort gedrag je moet denken is erg moeilijk. Aan de hand van een aantal voorbeelden maken we duidelijk waar we dan aan kunnen denken:

- Net binnengekomen vierjarigen slaan of bijten andere kinderen, ogenschijnlijk zonder directe aanleiding.
- Kinderen schreeuwen, krijsen en roepen voortdurend overal doorheen.
- Kinderen hebben zodanig ernstige driftbuien dat ze regelmatig door het dolle heen andere kinderen in elkaar slaan.
- Kinderen passen andere vormen van fysiek geweld toe.
- Kinderen hebben zulke ernstige psychische stoornissen, dat ze andere kinderen voortdurend afleiden of lastig vallen met hun gedragingen.
- Kinderen tarten je door je lachend aan te kijken en gaan ondertussen door met het ongewenste gedrag.
- Kinderen luisteren systematisch niet naar leerkrachten, medewerkers en andere volwassenen op school of lopen van school weg.
- Kinderen hebben een systematisch schrikbewind opgezet van bazen en knechten, dat angst zaait onder de andere kinderen.
- Kinderen stelen of bekladden spullen van school en maken dingen stelselmatig kapot.
- Kinderen houden zich willens en wetens niet aan de unitregels en belemmeren je onderwijskundige mogelijkheden.
- Kinderen bezondigen zich aan schelden, treiteren, spugen, middelvinger opsteken en andere uitingen van minachting.
- Kinderen bedreigen andere kinderen (ik zal je ....), of wachten ze daadwerkelijk op

Wanneer het bovenstaande bij een leerling van toepassing is spreken we niet meer van ongewenst gedrag, maar van onacceptabel gedrag.

Paragraaf 6

Crisistraject onacceptabel gedrag

Zoals beschreven in de Schoolgids

Wat doen we bij pesten

In het algemeen kijkt men naar het kind dat pest (de pester) met gevoelens van boosheid en frustratie, en naar het slachtoffer (het gepeste kind) met medelijden.

De methode die wij hanteren bij het oplossen van pestproblemen werkt vanuit een niet-straffend model en is juist daarom zeer effectief. Zowel het kind dat gepest wordt als het kind dat pest krijgen de gelegenheid te vertellen of op te schrijven wat er is gebeurd, wat hiervan mogelijk de oorzaak kan zijn.

Over het algemeen komen we er dan wel uit. De gepeste geeft aan welk gedrag van de ander niet op prijs wordt gesteld. De pester wordt zich ervan bewust het ongewenste gedrag te stoppen. We maken op school wel aantekeningen van het gebeurde en nemen onze inspanningen met de ouders door. Indien de schoolleiding bij het geheel wordt betrokken, worden de ouders standaard geïnformeerd.

Ongewenst gedrag is niet alleen iets van kinderen onder elkaar. Kinderen moeten zich ook op een juiste wijze voegen naar ouders, personeel, overblijfskrachten en anderen.

In het gedragsprotocol wordt hier extra aandacht aan besteed, vooral wanneer het een ouder kind betreft. Over het algemeen volstaat de volgende werkwijze: de overtreder wordt gevraagd aan te geven welke problemen er precies zijn ontstaan en hoe hij denkt zelf de door hem veroorzaakte problemen op te lossen.

Bij het verwoorden hiervan en het komen tot herstellende acties kan begeleiding van de leerkracht of een lid van de schoolleiding gewenst zijn.

De rol van de leiding van de school en het schoolbestuur

De schoolleiding komt in beeld op het moment dat

- de problematiek door de leerkracht niet meer alleen afgehandeld kan worden. De problematiek blijkt dermate ingewikkeld dat de leerkracht om hulp vraagt
- het ongewenste gedrag niet tot één groep beperkt blijft
- er sprake is van onbegrensd gedrag

Als het gedrag van een kind – na meerdere waarschuwingen en extra begeleiding vanuit school – niet verbetert, treedt het stappenplan in werking, dat binnen de stichting voor alle scholen van Groesbeek is vastgesteld en waarin de maatregelen time-out, schorsing en verwijdering zijn beschreven.

Hoe nu te handelen in de concrete praktijk

Ook op schoolniveau is het gedrag van leerlingen af en toe onacceptabel: regels en afspraken binnen of buiten de mentorgroep/unit worden grof overschreden.

De impact voor de unit, het personeel en eigenlijk de hele school is dermate groot dat vergaande maatregelen op dat specifieke moment nodig zijn. Deze maatregelen staan los van het zorgtraject waarin deze leerlingen zijn opgenomen en waarin hard gewerkt wordt aan verbetering van het gedrag van de leerling.

Samengevat gebeurt het volgende:

- Een leerling misdraagt zich verregaand in de unit of op school en is niet tot rede te brengen door de verantwoordelijke leerkracht.
- De leerling wordt ter afkoeling kort uit de unit verwijderd of bij de dir/smt geplaatst. Weigert de leerling medewerking aan deze maatregelen, dan
  - wordt de assistentie van een collega ingeroepen om samen de leerling te verwijderen, of
  - wordt een medeleerling met een kort briefje (korte omschrijving onacceptabel gedrag) naar de dir/smt gestuurd om het kind te laten ophalen.
- Afhankelijk van een snelle inschatting wordt onder leiding van dir/smt de volgende stappen gezet:
  - A. leerling geeft zelf een omschrijving van het gebeurde (eventueel op schrift)
  - B. leerling geeft aan hoe het denkt zijn probleem op te lossen (eventueel op schrift)
  - C. leerling legt - begeleid door dir/smt - de gekozen oplossing voor aan de betrokken leerkracht
  - D. afhankelijk van de juistheid van de probleembeschrijving begeleidt dir/smt de leerling bij zijn herstelactiviteiten
- De afkoelingsperiode en de bemoeienis van dir/smt (incl. probleemomschrijving door leerling) is erop gericht om de leerling weer in de groep aan het leerproces te laten deelnemen. In de eerstvolgende pauze of na schooltijd vraagt het kind de leraar akkoord gaat met de inhoud van de stappen A, B en C. Indien de stappen A en B schriftelijk zijn vastgelegd controleert de leerkracht of dit klopt.
- Ouders worden op de hoogte gebracht:
  - middels een telefoontje
  - middels een brief incl. controlebriefje (klacht, gemiste lestijd, aard straf);
  - middels een gesprek (bij ernstige zaak of bij voortdurende onacceptabel gedrag).
- De dir/smt legt zijn of haar bemoeienissen vast:
  - per kind wordt van iedere bemoeienis aan dossiervorming gedaan. De relevante documenten worden gearhiveerd: teksten van de leerling, brief aan ouders, controlebriefje en ev. strafwerk
  - de problematiek en de bewandelde oplossing wordt in het leerlingvolgsysteem vastgelegd.

Aanvullende opmerkingen:

- Wanneer de directie niet in staat is de leerling tot rede te brengen en/of terug in de groep te plaatsen, dan wordt bij de eerste keer een brief aan de ouders gestuurd waarin wordt aangekondigd dat bij een volgende situatie de ouders verzocht wordt om de leerling op te halen. M.a.w. de leerling krijgt de volgende keer voor de rest van de dag een time-out, thuis door te brengen. De school is gehouden deze leerling voor de rest van de dag voldoende leerstof mee te geven.
- Indien het herstelbeleid inzake onacceptabel gedrag geen vruchten afwerpt treedt het volgende hoofdstuk in werking.

Paragraaf 7

Time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen

Basisschool Gerardus Majella/Sionsheuvel ressorteert onder Stichting Primair Onderwijs Groesbeek.

Ten aanzien van time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen heeft de stichting beleid vastgesteld.

We nemen in dit protocol de hoofdlijnen van dit beleid op. Het gehele beleidsdocument 'Toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen' ligt in de directiekamer ter inzage.

Schorsing en verwijdering van een leerling is niet iets waar een school op zit te wachten. We hopen dat deze maatregelen niet hoeven te worden genomen. Niemand voelt zich daar lekker bij. Kind niet, ouders niet, maar ook de onderwijsgevende niet. Helaas kan het gedrag van een leerling zo problematisch zijn dat maatregelen noodzakelijk zijn. Het mag niet zover komen dat andere kinderen de school verlaten vanwege het gedrag van een bepaalde leerling, of dat een leerkracht ten einde raad roept: "Ik eruit of hij eruit".

Het onderstaande protocol treedt in werking als er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en/of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht.

In paragraaf 5 is een aantal voorbeelden van onacceptabel gedrag weergegeven.

Laat vooral duidelijk zijn dat het hier om onhoudbare situaties gaat. Een incident behoort hier doorgaans niet toe.

In de wet wordt alleen gesproken over schorsing en verwijdering. Wij voegen daar een time-out aan toe. Ze volgen elkaar ook op in de volgorde time-out – schorsing – verwijdering. De drie maatregelen houden het volgende in:

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang.

De volgende voorwaarden gelden hierbij:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht.
(Let hierbij op het aspect veiligheid. Met de ouders moet bijvoorbeeld overlegd worden waar het kind heen moet. Bij het niet kunnen bereiken van de ouders is verwijdering uit de klas en opvang elders nog een oplossing)
- De time-out maatregel kan maximaal met één dag worden verlengd. Daarna kan het College van Bestuur besluiten de leerling voor een week te schorsen. In beide gevallen dient de school vooraf of, indien dat niet mogelijk is, zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders/ verzorgers.
- De ouders worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsmentor en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
(time-out is wettelijk geen strafmaatregel, maar een ordemaatregel van de school. Daarom is de aantekening van de time-out voor het dossier niet het belangrijkste, maar het verslag van het incident)
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- De time-out maatregel wordt na toepassing schriftelijk gemeld aan de het College van Bestuur.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing.

Hierbij worden vanzelfsprekend de wettelijke regels in acht genomen.

Hierbij geldt een aantal voorwaarden. De belangrijkste zijn:

- Het College van Bestuur wordt voorafgaande aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden. Zo mag een opgelegde schorsing niet verhinderen dat de leerling toetsen aflegt. De school dient dan een passende oplossing te zoeken.

In het beleidsstuk van het SPOG wordt uitgebreid ingegaan op de te volgen procedure.

Verwijdering

Wanneer zich meermalen een incident voordoet dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of onderwijskundige voortgang van de school kan besloten worden tot verwijdering. Hierbij worden de wettelijke regels in acht genomen. De belangrijkste zijn:

- Verwijdering van een leerling van de school is een beslissing van het College van Bestuur.
- Voordat men een beslissing neemt dient de voorzitter van genoemd College als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt dat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd aan de onderwijsinspectie.
- Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs bereid is gevonden om de leerling op te nemen of wanneer aantoonbaar is dat het bevoegd gezag, gedurende acht weken, er alles aan gedaan heeft om de leerling elders geplaatst te krijgen.

In het beleidsstuk van het SPOG wordt uitgebreid ingegaan op de te volgen procedure.

Paragraaf 8

Volwassenen onder elkaar

De Arbeidsinspectie heeft ons verplicht een paragraaf te wijden aan de veiligheid van onderwijsgevend en onderwijsondersteunend personeel.

Ook nu weer kijken we eerst naar onszelf: we gaan met de ouders om zoals we wensen dat zij ook met ons omgaan: respectvol, open, eerlijk en op voet van gelijkwaardigheid. Ook voor ouders en medewerkers van de school gelden de *algemene gedragsregels* zoals vermeld in paragraaf 1.

Enkele afspraken die bijdragen aan een positief gevoel van veiligheid bij het personeel:

- We verwachten van ouders en schoolvertegenwoordigers dat zij zich mede inzetten voor een prettig en veilig werk-, leef- en leerklimaat in school teneinde de openheid in communicatie en respect voor elkaar te realiseren
- Ouders respecteren het privé-leven van de medewerker en spreken de medewerker binnen 'werktijd' aan. Voor een gesprek over de ontwikkeling van hun zoon of dochter wordt na schooltijd een afspraak gemaakt met de groepsleerkracht.
- Het ontvangen van complimenten wordt gewaardeerd. Het uiten van zorg of kritiek middels vragen, opmerkingen of bedenkingen eveneens. We spreken af dat ouders zich in beide gevallen rechtstreeks tot de betreffende medewerker richt. Op verzoek van de medewerker of de ouder kan een lid van de schoolleiding bij dit gesprek uitgenodigd worden.

Helaas moeten we ook duidelijk zijn indien uitingen van ouders bijdragen aan een negatief gevoel van veiligheid bij medewerkers en kinderen. Enkele voorbeelden hiervan:

- een bij herhaling blijkt geven geen vertrouwen te hebben in het functioneren van het onderwijzend en/of ondersteunend personeel.
- een bij herhaling blijkt geven geen vertrouwen te hebben in de uitgangspunten van de school zoals deze in paragraaf 1 zijn geformuleerd.
- fysiek geweld, bedreiging of agressief gedrag van ouders, waarbij herhaling niet uitgesloten is, waardoor er sprake is van gegronde redenen voor angst bij leerlingen, medewerkers of andere ouders en er geen sprake meer is van een ongestoorde voortgang van het onderwijs.

Bij een minder respectvol omgaan met de algemene gedragsregels van de school kan een medewerker een ouder daarop aanspreken.

Grensoverschrijdend gedrag van ouders wordt altijd aan de directie gemeld. De directie voert de daarop noodzakelijke gesprekken met de betrokken ouder.

Bij grensoverschrijdend gedrag neemt de directie altijd contact op met het bevoegd gezag. In geval van fysiek geweld, enz. wordt aangifte bij politie gedaan.

Afhankelijk van de ernst van de zaak en/of de mate waarin het vertrouwen is geschonden wordt tot schorsing of verwijdering van de leerling overgegaan.

Bijlage 1

Drie regels is genoeg

Uit: Praxisbulletin 1, september 2003

Achtergronden

Het zich niet aan de regels kunnen houden kan te maken hebben met 'Oppositional Defiant Disorder': een gedragsstoornis, met *negativisme*, *vijandigheid* en *uitdagend gedrag* als basiskenmerken.

Dat manifesteert zich onder andere in het zich niet aan de regels kunnen houden, ongehoorzaam zijn of uitgestelde gehoorzaamheid. Het gaat niet altijd om *individuele kinderen met specifieke problemen*. Het zich niet aan de regels kunnen houden kan ook te maken hebben met kenmerken van de *thuisituatie* van een kind, waarin het niet geleerd heeft zich aan regels te houden. Soms kijkt een kleuter die groep 1 binnenkomt, vreemd op als de leerkracht zegt: 'Dat mag niet.' Dat is deze kleuter niet gewend. *Verwennen* en *gedogen* maken het de leerkracht ook niet makkelijk.

We weten uit ervaring echter ook dat een *te afwachtend en inconsequent optreden van leerkrachten* een grote rol speelt. Als je op de gang niet mag rennen en als kinderen dat tóch doen, dan mag de leerkracht het kind gerust weer terugsturen naar het begin van de gang en het de binnenkomst laten herhalen. Sommigen vinden dat soms moeilijk en willen liever niet door kinderen, collega's en ouders als 'streng' bestempeld worden. En zo sluipt een sfeer van gedogen en onduidelijkheid de school binnen.

Opzet

Het uitgangspunt in dit artikel is dat men op een basisschool slechts *drie klassenregels c.q. schoolregels* nodig heeft en dat die duidelijkheid veel kinderen kan helpen zich beter aan de *basisregels* te houden.

Drie basisregels

De drie *basisregels* waar het om gaat, zijn:

Regel 1: een regel voor het respectvol omgaan met elkaar

Voor groot en klein zullen we aardig zijn.

Regel 2: een regel voor het respectvol omgaan met materialen

We zullen goed voor de spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.

Regel 3: een regel voor het bewegen binnen en buiten de school

De school is van binnen een wandelgebied en buiten hoeft dat lekker niet.

Visualisatie

In het bovenstaande werden de drie regels weergegeven met behulp van rijmpjes. Dat is meer iets voor jonge kinderen. Bij oudere kinderen kun je volstaan met een *basiszin*. Belangrijk is dat de regels in de zin van een *gebod* zijn geformuleerd en niet in termen van een *verbod*!

Het uitgangspunt is echter dat in de hele school deze drie regels centraal staan. Dat wil zeggen dat je er in groep 1 mee begint en dat de regels ieder jaar aan het begin van het schooljaar (en nóg een keer na de kerstvakantie) uitgebreid besproken en uitgelegd worden.

Maak er eventueel een visualisatie van, met daarop een symbool of een foto van de situatie bij jou in de klas. Je kunt in dit verband gebruik maken van de *drie kapstoktekeningen*, die als *kopieerblad* zijn opgenomen op de pagina hiernaast.

Invoering

Als de basisregels in het team zijn geformuleerd, is het aan te bevelen om die zo spoedig mogelijk na de zomervakantie te introduceren.

Invoeringssuggestie. Neem voor iedere regel een week. Introduceer de regel en praat er ieder dagdeel vijf minuten over.

Het ophangen aan de kapstokken

Na het introduceren van de regels is het aan te bevelen om alle gebeurtenissen die plaatsvinden en die met de drie basisregels te maken hebben aan de *drie kapstokregels* op te hangen.

De beste benadering is om ongewenste gebeurtenissen die met die drie basisregels te maken hebben aan een of meer van die kapstokregels op te hangen. Het liefst ook *letterlijk!* Je moet dan bij een bepaalde gebeurtenis de kinderen vragen bij welke van de drie kapstokregels die gebeurtenis hoort. Eventueel kun je de drie kapstokregels op een prikbord plakken en daaronder de bijbehorende gebeurtenissen op kaartjes noteren.

Individuele aanscherping

Persoonlijke kaart

Als je zo de regels hebt ingeleid en de kinderen hebt laten zien dat je de gebeurtenissen aan een van de drie kapstokregels kunt ophangen, dan zullen er toch nog altijd kinderen zijn die moeite blijven houden met die regels.

In dat geval is er een *individuele aanpak* nodig. Daarbij neem je een A4-tje en maak je een *persoonlijke kaart* voor het kind (zie het kopieerblad op de volgende pagina).

Op die kaart zet je de afbeeldingen van de drie kapstokregels. Bij oudere kinderen kan worden volstaan met alleen de schoolregels op te nemen in basiszinnen.

Onder de afbeeldingen (of basiszinnen) worden de concrete dingen genoteerd die het kind deed. Je mag in dit geval wél het ongewenste gedrag noteren, omdat het anders niet tot het kind doordringt. Formuleer een en ander steeds direct achter elkaar. En formuleer alles in de ik-vorm. Dus doe het als volgt: "Ik trapte op de pen van Carla, maar ik moet juist zorgvuldig met de materialen omgaan."

Straffen mag

Soms is het zich niet aan de regels houden zó hardnekkig dat je moet overgaan tot *straffen*. Als anderen last van het kind hebben, moet je de grenzen stellen en een straf geven.

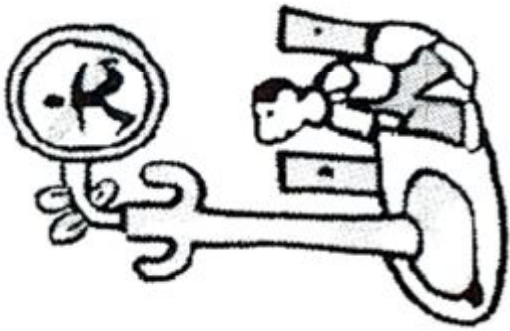
Gewenst gedrag belonen

Het spreekt vanzelf dat je het kind (of de groep) prijst en/of beloont als het kind (of de groep) het goed doet. Vergeet dus niet om gewenst gedrag te belonen!

Herinneren

Laat het kind met problemen op dit gebied iedere dag even bij je komen en uit het hoofd de drie regels opzeggen.

Veel succes.

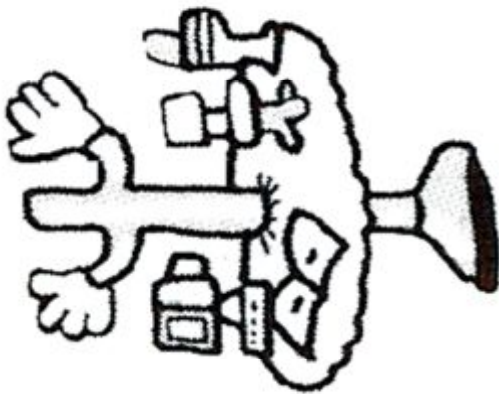

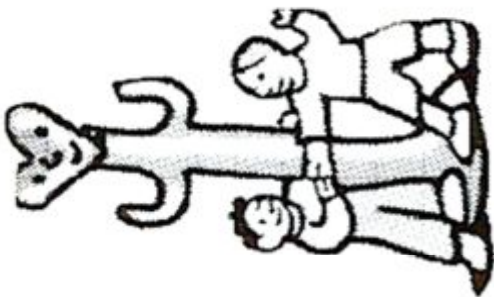

Drie kapstokregels

Voor groot en klein
zullen we aardig zijn.

De school is van binnen
een wandelgebied
en buiten hoeft dat lekker niet!

We zullen goed voor
de spullen zorgen,

dan zijn ze weer te
gebruiken morgen.

